

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Nemzeti és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Fél évre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Tavaszbédése.

Elmult a hosszú tél; mert ha a hó és fagy nem is tartott nagyon sokáig, de a télies időjárás kezdetét joggal tehetjük a múlt évi augusztus közepére. Attól kezdve januárig majdnem megszakítás nélkül ránk szakadt a ködös, esős idő; csak nagyritkán láttuk az ég derűjét és az áldástihető napot; mintha csak valami idegen égitest légkörébe jutottunk volna s az a nyár végétől tél kezdetéig bevonta volna földgolyónkat ólomszürke köd és felhőgomolyával. Máskor a nyár vége és az ősz legkellemesebb szokott lenni, mert legmegbízhatóbb, legállandóbb az idő kevés kivétellel egészen decemberig, most a múlt nyárutója és az egész ősz ritkán mutatott egy-egy kis verőfényt, csupa köd, csupa eső, csupa sár járta folyvást, az égen meg rohanó felhők. Unalmas volt, hosszú volt az a négy hónap, mint a ködös Albion időjárása.

Január közepétől márczius elejéig kaptunk azután igazi telet, hóval, faggyal, jó keménnyel, csikorgóssal. De ezt szívesebben elviseltük, mint azt a hosszú ködös, esős, sáros ősz.

Márcziusban kaptunk szép, gyönyörű tavaszi időt, úgy hogy szinte aggodalommal töltött el az a meleg és száraz idő, a mi szinte szokatlan olyan korán. De hajlandók voltunk azt hinni, hogy kárpótlásul megérdemeltük a múlt esztendei elmaradt őszi napfényért.

Ugy látszik azonban, hogy a hol az időjárás sorsa eldőlt, nem egészen így gondolkodtak, mert április derekán kaptunk újra egy kis izelítőt az elmult tél fagyából, havából.

Ismét kétségbe voltunk esve, azt hittük, vége mindennek, pedig utólag kiderült, hogy az egész tavaszi tél nem sokat ártott; a leesett jókora hó pedig többet ért a nagyon száraz földfelület növényzetének, mintha helyette eső esett volna;

mert a havat majdnem mind elnyelte a szomszjas föld.

Igy azután részünk van az idén a második tavasz ébredésében. És ez már valódi tavasz.

Egy kicsit még hűvöskés, egy kicsit még szeles, mint az áprilisi idő; de a megindult természet most már igazán rohamos lépésekkel halad az úde fejlődés útján.

Ha most úgy kitekintünk a szabadba a felszikkadt utakon: mindenütt zöld, úde gyepszőnyeg tárul az ember szeme elé és ez a zöld, a melynek frissességét megirigyelhetné a legszebb smaragd drágaköve; csak most ilyen tiszta, csak most ilyen friss, most ilyen úde: rajta lebeg még az érintetlenség szűz hamva; az egész olyan életvidám, olyan kimondhatatlan derűt, ébredést, ifjúságot lehel.

Most még csak tiszta, friss levelek vannak, nemrég bujtak elő a rügyekből s a száraz ágai, gallyai, hajtásai mind olyan filigránok, hogy szinte letörni látszanak még a lehelettől is.

És ezeken a végtelen finom, parányi, művészies formájú hajtásokon ezer meg ezer rügyecske, bimbó tolong, hajlong a napfény felé.

Ezer meg ezer ujló élet telve duzzadással, telve reménnyel, telve szerelemmel.

Ez a százezernyi, milliónyi apró életcsira, mind a teremtés megújuló folytatását várja.

„Szent varázslat, mikor a természet ébred!” Igy ujjong *Mascagni* a művészi szemlélet elragadtatásában, mikor egyik operájában a tavasz kerül színre.

A művész, a költő szeme mélyebben lát, mint más közönséges halandóé, megálmodja az alig sejtett összefüggés, — a rejtelmes belső okok valóját és fölfedezi a mindennapiban, a közönségesben az Istenig emelkedő arányt, harmóniát.

Ugyanez jut osztályrészül a nagy gondolkozónak, a mély értelmű, de nem

kevély bölcsésznek is, a ki az ókori *Herakleitos* módjára nem lát élőlényeket: növényt, virágot, állatot, embert, hanem lát egy folyton hőmpölygő és változó folyamatot: az életet, a melynek ezerszillogásu habjai majd a földszinre kerülnek, majd a mélységben láthatatlanul hőmpölyögnek tovább.

Vagy az ideák fölfedezője, a filozóf-költő: *Plátó*, a ki nem azt látja az élő-kön, a mit szemei mutatnak, hanem meglátja az érzéki dolog mélyén az eszmét, az örök tervet, a mely szerint a formák újra meg újra kialakulnak és nem habozott kimondani, hogy az a valóban létező, a mit nem látunk: az eszme, az idea; míg a folyton forgó és változó kaleidoskóp, a melyben a lények ezernyi formában megjelennek, nem valóság, csak folyton meg-megújuló látszat.

Hogy egyoldalú kissé *Herakleitos* is, *Plátó* is az ő nézeteiben? Mit tesz az, hiszen az emberi értelem csak a dolgok egyik oldalát szemléli egyszerre; jönnek utánuk mások, a kik a szemléletet kitágítják és tökéletesítik.

Végre mégis csak meg fogjuk érteni sok ezredévi fejtörés és törekvés után a valót, a természetet s a szép tavasz rügyeit és bimbóit is!

Csak a kevély nem fog a maga me-revsége miatt odajutni, hogy megértse az örök szépséget és harmóniát, a mely külsőleg nem egy egyenes vonalban, hanem ezernyi ezer szelidhajlásu, gyöngédlengésű szimmetria vonalban nyilvánul a mi érzeink előtt. Ennek megértéséhez nem elég az ész, hanem szív és művészi érzék is szükséges hozzá!

A ki megtanult egy kissé a rügyek és bimbók nyelvén beszélni, az nem éri be többé a hű és üres fecsegéssel, a mivel az időt ölni szokás, hanem igyekszik mindig a dolgok mélyére hatolni és olyan gondolatokkal foglalkozni, a melyeknek kifejezésére nincsenek az embernek megfelelő szavai.

FEGYVERGYÁRI KERÉKPÁROK

a létező legjobb kerékpárok; bizonyítja az, hogy az Osztrák-Magyar hadsereg is csupán ezen kerékpárokat használja.

Kapható kizárólag **Valaszky Rezső**, órás- és ékszerésznél RIMASZOMBATBAN.

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

Innen van az, hogy a mélyebben gondolkozó ember kevesebbet beszél, mint mások, mert a sok gondolatnak nem tud hirtelen megfelelő szavakat találni.

Azért ugyan a sok beszédet sem lehet föltétlenül elítélni, mert lehet, hogy csupa jóindulat, csupa jóság és szeretet árasztja azt és ebben az esetben az emberi lélek csak olyan tavaszi képet nyújt belül, mint az ébredő természet kívül s gyönyörködhetünk itt is, ott is az ezernyi ezer üde rügyezés és duzzadás lélekemelő fejlődésén.

Még egyszer a színházról.

Beavatott helyről vettük a következő sorokat:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapjának megelőző számában — sok évi pihentetés után — újlag felvettett a rimaszombati színház kérdése s a cikkirő fejtegetésének végeredménye az, hogy valamiképpen — a város lakosságának áldozatkészségéből — meg kellene építeni a színházat s addig is, míg erre kerülne a sor, meg kell alakítani a színpártoló egyesületet, melynek megvolna az alap szabálytervezete is nálam, csak nyélbe kellene ütni. E hivatkozás ad valamelyes jogcímet arra, hogy a kérdéshez én is hozzácsóljak.

Közel harmincz éve munkálkodom azon, hogy Rimaszombat kulturális fejlődését szerény képességeimmel elősegítem s ez idő alatt a színház kérdésének megoldásával is több ízben foglalkoztam ott, a hol módomban állott: e becses lapok hasábjain s egyszer-máskor a városi képviselőtestületben s a kaszinó választmányi ülésein. És arra a meggyőződésre jutottam, hogy a Dardanellák kérdését sokkal könnyebb megoldani, mint Rimaszombatban színházat építeni vagy egy színpártoló egyesületet alakítani. Mert a Dardanellák kérdéséhez csupán világpolitikai, világkereskedelmi, hadászati és mellékesen nemzetiségi érdekek fűződnek, a rimaszombati színügy kérdésének helyes megoldásához pedig mindezeknél sokkal több: pénz kell. Ez az, a mi a multban sem volt, ma sincs.

Fiatalabb koromban én is ábrándoztam valami Mecenásról, ki százezreit városunk kulturális céljaira hagyományozza. De ez mind-egyedül csak ábránd volt. Aztán képzelődtem arról is, hogy mi, szerény állású és vékony pénzü emberek, ha összeállunk vagy kétszázán s havonként elvonunk magunktól egy-egy sovány koronát erre a valóban nemes célra, 20

év alatt mégis építhetnénk valamelyes méltó hajlékot a muzsák befogadására. Hanem ez is csak képzelődés volt. Mert a tapasztalás meggyőzött arról, hogy egyetlen egyesület sem állhat fenn azon az alapon, melyet a tagsági díjak képeznek. Mert az emberek az intézmények iránt valójában csak akkor lelkesednek, mikor azokat egy nagyhatású szónoklat vagy hírlapi közlemény ösztönzésére megalapítják s nagy felbuzdulásukban talán még a tagsági díjat is megfizetik. De a második évben a tagsági díj befizetése már kellemetlen érzelmeket vált ki, a harmadikban bosszankodnak, a negyedikben a fizetést megtagadják s az egyesületből vagy kilépnek, vagy közönyt tanusítanak az évről-évre összehalmozódó dijhátrálékokkal szemben s az egykori lelkesedés végső akkordja egy kellemetlen pör. Lehet, hogy nem minden esetben van így, de a tagsági díjakon nyugvó egyesületeknél ez az általános kép.

S ez pszichológiailag érthető is, hisz annyiféle kötelezettségnek kell eleget tennünk, hogy nem esoda, ha megborsódnak a hátunk, mikor a nyugtatványokat presentálják. Fizetünk állami adót, községi pótdadót, egyházi adót, fizetünk vízvezetékért, járdáért, toronyért, tagjai vagyunk kaszinónak, olvasó egyesületnek, nőegyesületnek, fehér-keresztnek, muzeumnak, közmívelődési-egyesületnek. Mindezek helyiérdekű társadalmi kötelezettségek, melyek alól nem oldhatjuk fel magunkat s egész összegükben oly terheket rónak ránk, melyek — ha nem leszünk elég óvatosak — existenciánkat is megátadhatják, hiszen egy, az adózás szövevényeiben járatos egyénnek nyilatkozata szerint, csak a községi és állami adók jövedelmünknek 33%-át kötik le. De ez még nem minden. Óriási terhet rónak ránk azok a kötelezettségek, melyeknek intelligenciánknál és társadalmi helyzetünkönél fogva kell eleget tennünk. Ki pártolja az irodalmat és művészetet, ha nem mi, közép osztályú emberek? Kihez fordulnak a jóteknység angyalai és apostolai, ha nem mihozzánk? Elhagyott gyermekek, vakok, süketnémák, tüdőbetegek, leégett templomok, iskolák, jégvert községek, irodalmi művekkel s művészi tárgyakkal házalók: mind mind a mi filléreinkre apellálnak. S végezetül ott vannak saját lelki szükségleteink; el kell néha járnunk egy-egy estélyre, hangversenyre, színházba, ha nem akarunk elmaradni a világtól.

Mindezek együttvéve nagyon is gondolkozóba ejtik az embert, mikor valamely új egyesületbe való belépésre s annak anyagi támogatására nyer felszólítást.

Azonban e negatív körülményeket nem azért sorolom fel, mintha én a létesítendő színház eszméjéért többé nem tudnék valamelyes áldo-

utódok nélkül szálltak sirba s jól tudták azt, hogy a jóteknység gyakorlása által a hitbizomány állaga sértetlenül marad s szép főuri örökség jut osztályrészül még így is a várományosoknak. Az új hitbizományi tulajdonosok már többen vannak s még számos utód következhetik utánuk az öröklésben. Ha tehát a jóteknység forrására, melyből eddig mindenki merithetett, lakatot tesznek, ezt senki rossz néven nem veheti.

Sulyovszky Istvánra, a hü sáfárra tehát már többé szükség nincsen s ezért távozik ő nyugodt lelkiismerettel; a kincses magtár kulcsát pedig csak becsülettel és tisztességgel adhatja át az új uraságnak. A távozó jószágkormányzót mi teljesen ismertük, mert az ő élete nyitott könyv volt. — Jelleme puritán, képessége s munkabírásra reátermett, elsőrendű kvalitású férfi. Érintkezésében figyelmes és művelt, ki mindenkivel szívesen és bizalmasan tárgyalt. A figyelmet különösen azáltal vonta magára, hogy igazi demokrata volt, mert lefelé leereszkedő, felfelé azonban önérzetes és a képzelt nagyságok és hatalmi tultengésben evezők előtt nem hajlott meg.

A sok tündöklő jó tulajdonok és erények mellett azt állítják róla, hogy egy szigorú basa volt. Hát legyen e jellemzés találat. De kérjük, hogy egy oly nagy vagyont lehetett volna e erélytelenül kezelni? Egy nem Sulyovszky képes lett volna-e a sokféle ármánnyal és csel-szövással megküzdeni, mely e nagy hitbizományi vagyon körül minden oldalról hálóként lebegett? S tapintat és életismeret nélkül lehetett volna e

zapot hozni. Sőt ellenkezőleg: ha időm és alkalmam volna rá, szeretném meggyőzni Rimaszombat város közönségét arról, hogy egy színház, vagy ennek céljaira is megfelelő kulturpalota felépítése ép annyira elodázhatatlan szükség a lelki egészség szempontjából, mint a milyen szükséges a csatorna és vízvezetési hálózat a testi egészségre; szeretném meggyőzni arról, hogy ha az erre szükséges összeget mi nem is tudjuk előteremteni a saját zsebünkben, mégis csak onnan kell elővarázsolni — közvetve. És ennek nemcsak a lehetősége, hanem a módja is nyilvánvaló.

Nagyon jól emlékszem még arra a 25 év előtti időre, midőn hét Sárospatakon tanuló gömörmezei diák egy lelkesült pillanatban elhatározta, hogy városunk legnagyobb szülöttének emlékezetére szobrot állít. Azokból a szerény fillérekből, melyeket a nemesen ábrándozó diákok összeraktak, a jövő szekulumban se lett volna Tompa szobor, ha azokhoz a fillérekhez először maga a társadalom s később Gömörvármegye törvényhatósága is hozzá nem járul a maga — közvetett uton — begyűlt adományával. A mult század nyolczvanas éveinek vége felé — több éven át — alig volt Rimaszombatban oly társas összejövetel, melynek belépő díjai s felülfizetési a költségek levonása után ne a Tompa szoborra fordította volna. S az eredmény az lett, hogy már 1896-ban, mikor a Tompa szobor ügyét *Bornemisza László* akkori alispán előterjesztésére, maga a hivatalos vármegye vette párfogatásába, e sorok írója csaknem hetedfélezer koronát szolgáltatott be a vármegyei szobor bizottságnak, mint a nagy közönségtől indirekt uton származó adományt.

Erre az eljárásra gondolok most is, — mert szerintem ez az egyetlen mód arra, hogy a létesítendő színházra kézzel fogható alapot teremtsünk. S azt az aktív szerepet, melyet a vezércikkirő a „Fehér-Kereszt” nagy tiszteletben s tekintélyben lévő elnöknőjének szánt, abban az irányban látnám igazán eredményesnek és hálásnak, ha társadalmi hatását arra a célra érvényesítené, hogy a jövőre rendezendő belépődíjas szórakozások tiszta jövedelmei a létesítendő színházalapra fordítottassanak. És ezt a szerepet, ha rajtam állana, megosztanám mindazon tényezők között, melyek hivatva vannak arra, hogy a társadalmi élet mozgalmait irányítsák. Ily tényezők a Fehér-Kereszten kívül: a nőegyesületek, casinók, olvasókörök, tanintézetek, kereskedői és iparosegységek stb. Mert első sorban valami tényleges alapot kell teremteni, hogy legyen mihez kapcsolni azt a nagy és az egész ügyet rövid uton nyélbe ütő anyagi támogatást, melyre a város, a pénzintézetek (főleg

a grófi pár jó szívét irányítani? Mi azt állítjuk, hogy nem! S ezt beigazolta az eredmény. A sok millió kiadás mellett Sulyovszky a vagyont nemcsak hogy megtartatta, de a volt terheket kifizette; sőt a vagyon értékét pár millióval emelte. Pedig másképp is lehetett volna, mert Sulyovszky, a teljhatalmu kormányzó nem számolt senkinek, sőt ő számoltatta meg jólelkű főurat, mely ténykedéseivel még becsesebbé tette magát gazdája előtt.

Fényesen bizonyít ez állításunk mellett a hagyatéki tárgyalás, hol a lapokból értesülhetett arról mindenki, mint számolt el Sulyovszky oly pénzekről, melyekről senki sem tudott s ezért az örökösök és hagyományosok egyértelműleg csak köszönetet és meleg elismerést szavaztak neki. Ennél Sulyovszky, ki milliók felett szabadon rendelkezett, szebb ordót nem kaphatott volna, mert a drága témet is megemészti a rozsdá, de a becsületet semmi. Így feldiszipított távozik tehát körünkben Sulyovszky István nyug. jószágkormányzó. A közhangulatnak vélünk tehát akkor kifejezést adni, ha távozását fájjaljuk s a felett sajnálkozásunknak adunk kifejezést. Az Isten áldása és azok halála, kikkel jót tett, kísérje tehát őt régebbi otthonába és abból a nimbuszból, mely a grófi pár kihűlt hamvai felett lebeg, reája is, mint a kincstár kulcsát kezelő hü és jóteknő férfiúra még életében hosszú időközön át áradjon egy-egy sugár, mely öreg napjaira is életét aranyozza be és szívét mindig hevítse!

y-n.

TÁRCZA.

Sulyovszky István távozása.

Laptársunk: a „Sajó-Vidék”-ből értesülünk, hogy Sulyovszky István kir. tanácsos, a Ferencz József-rend lovagja, néhai Andrássy Dénes gróf nyug. jószágkormányzója a folyó hó 15-ik napjával a zemplénmegyei Nagymihályba költözik véglegesen.

E kiváló férfiú távozásával félreáll annak a kárpitnak örállója, mely gróf Andrássy Dénes és Dénesné halálával örökre legördült és melyen a jóteknőség jegye ragyogott; mert az új korszak a logika örök törvénye szerint új embert kíván a külömben is megpihenni óhajtó és nyugalomba térő hűséges jószágkormányzó helyére. A nagy hitbizomány felett ezideig egy ember rendelkezett és parancsolt; — most azonban, midőn a várományosok között kell a jövedelmet megosztani, már több emberre lesz szükség annak kezelésére.

Ha őszinték akarunk lenni, a nagy hitbizományi vagyont a megboldogult tulajdonosa életében a törvényen kívül, mindenki közvagyonnak tekintette; mert ahhoz, a kinek segélyre volt szüksége, jogot formált s bárki is járult a jóteknő főur szívéhez, üresen onnan nem távozott. Most azonban már az örökösök, az új tulajdonosok magukénak fogják e nagy vagyont tekinteni s többé ahhoz senki semmitéle jogot nem formálhat. A sirban nyugvó nemes grófi párnak érthető volt az intentiója, mert hiszen

a rimaszombati takarékpénztár) s végül a kormány részéről biztosan lehet számot tartani.

Ez az én szerény véleményem. De ha valaki közülünk ennél jobb és bölcsőbb tervvel tud előállani, én azt is meghallgatom s készséggel elfogadom, sőt felajánlom azt a csekély erőt is, amellyel az ügynek némi szolgálatot tehetek.

Rimaszombat, 1913. május 2.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Veress Samu.

Széljegyzetek.

Hogy egymásután kétszer vetődött fel itt e lapban — és még hozzá vezércikkben — a városszépítés kérdése, hát nem bánom, elmélkedjünk a városszépítésről. Az itt következő megjegyzések azonban — sietek kijelenteni — nem speciell Rimaszombatról szólnak, hanem minden olyan vidéki városról, ahol már világotjárt és kulturát kóstolt emberek laknak, akik tudják mi a szép és mi kellene, de mert minden, ami őket körülveszi: ház, utca, butor és kereskedések, már régen megvannak, hát nem háborgatják a régi rendet, hanem szépen beletröndnek a változhatatlanba, hogy a kétszáz éves tiszta barokk-stílus házon doktor Jókörjött egy új modern négyszögletű ablakot vágott, hogy a kocsit becsurog a czipóbe, hogy a mosogatóvizet a talpam alá öntik a járdán és hogy Sajtos bácsi még mindig kézzel teszi a sajtot a mérlegre, meg az újságpapírba, amittől a sajtón igen szép daktiloszkopiai tanulmányok és egy hü újságduplikátum keletkeznek.

Tehát a városszépítés. Állapítsuk meg mindenekelőtt azt, hogy szépíteni csak rendezett várost lehet. A görbe és nyakatekert utcákon elvész minden jóigyekezet és hiába épített a városszépítésért rajongó nagyságos Várostatya ur egy villaszerűen kiképzett, kertváros jellegű és artisztikus kivitelű házat magának, ha a Fő-ut felé menve, tíz lépésnyi távolságból már csak Kisiparos Polgár csizmadia mester ősrégi, kiülő és megkötyagosodott tetejű vityillóját lehet látni. A legelső dolog tehát a radikális utca-rendezés. Kiméletlen dolog, sok herce-hurczával, kisajátítással és a vele kapcsolatos pörökkel jár, de Istenem, Dollinger sem kérdezi a beteg-től, akit transzíroz, hogy fáj-e, mikor az élete függ tőle.

Ha megvan az egyenes utca, akkor következik az, hogy valóban városi utca legyen. Kövezet, csatornázott, fásított és mindenekfelett (hányszor huzzam ezt alá?) gondozott utca. Mikor Pesten megálltam a Kossuth Lajos-utcán vagy az Andrássy uton és néztem, hogy a fris-

sen felöntözött utcát hogyan törölik végig élére állított gummilapokkal, hogy száraz és pormentes legyen és hogy a legkisebb mellék-utcán is hogyan jár végig az a masina, amelyik megöntözi és egy forgó kefével valósággal fényesre glancsolja az utcát, hát el sem akartam hinni, hogy az Urnak ugyanezen esztendejében történik az, hogy számos és számtalan vidéki városban bokáig poros vagy sáros kocsitakon usznak át azok az emberek, akik éppen úgy huszonnégy és huszonnyolc koronát fizetnek egy valamirevaló utcai czipóért, mint az a pesti polgár, aki ezért megköveteli, hogy az utcáját naponta kétszer locsolják, seperjék és egy véletlenül elmaradt locsolásért panaszos levelet ír a „Pesti Hírlap“-ba.

Hasonlíthatatlanul szebbé teszi az utcát a járdák szelét szegélyező fasor. Ezt különben lehet általános elvvé is tenni. Fát és fűvet, sokat a városba, minél többet! A város közepén poroskodó piac mellett, hogy izléstelen, teljesen elég arra, hogy az egész várost eltöltse porral és mindenféle piszokkal. Az ilyent türni nem szabad, helyébe parkirozott, kavicsutas, pados sétánynak, jó magyar szóval promenádnak kell jönni és a piacot kicsapni a város végére. Az ilyen terv akármikor és akárkitől jön és bármibe kerüljön is a megvalósítása, mindig jó, czélszerű és azonnali megvalósításra méltó. Egyszer egy kisvárosi divatrukereskedőt hallottam panaszkodni, hogy az ő üzlete az utca keleti oldalán van és ő azért megy tönkre. Egy fasor kellene a járda szélére, — mondta — mert így déltől estig odattűz a nap és egyrészt nem járnak az emberek az erős napsütésben, másrészt neki is le kell takarni a egész kirakatot, hogy az áru tönkre ne menjen. A letakart kirakat nem állít meg senkit bámészkodni és vásárolni! Tehát egy fasort. És mindenütt fasort, a hol a járda van két méter széles!

Apropos, kirakat. Hiszen ez is a városszépítéshez tartozik! Nagyon is. Mert ha az utcán megyek, akkor bizonyára nem veszem észre, hogy annak a szembenlevő háznak az orompárkánya milyen tiszta renaissance vonalak mutat vagy hogy a másik háznak a teteje csaknem olaszosan lapos, hanem azt igenis meglátom, hogy a divatáru kereskedő rettenetes módon keveri össze a kék, fekete, sárga és lila holmikat, hogy a másik vaskereskedő a torta-kés nyelét egy vadászpuskába dugta, hogy abban a bazárkirakatban több holmi van összeszúfolva, mint magában a boltban; — egyszerűen az üzletek kirakatai ép oly lényeges alkatrészei az utcának, mint a női ruháknak a díszgomb. És ha a vidéki városokban a konkurrenzia még nem is szorítja rá a kereskedőket,

története ez a fejezet, mely magyaros, színes és poetikus gondolatokban is bővelkedő stíllal van megírva. Szinte kiérzik belőle, hogy Wallentinyi már az előszóban is elkészít bennünket arra, hogy azt a nagy munkát, melyre vállalkozott, lelkesedéssel és becsületes lelkiismeretességgel akarja végezni, s hogy a helyi viszonyokat alaposan ismeri és a Ferenczy leveleivel vonatkozásban lévő mindenféle eseményt és adatot ügyesen és hivatott tollal tud kiaknázni.

A város két kulturünnepéről: az 1912. június 4-iki Tompa szobor leleplezési ünnepéről s az 1909. szeptember 26-iki Ferenczy emlékének szentelt ünnepéről költői lendülettel emlékszik meg az előjáró beszédben, melynek végén büszke öntudattal sorolja fel az itt született és nevelkedett országos híru nagyságokat.

Ezután alkalmunk nyílik újra „végig élvezni“ azt a gyönyörű beszédet, melyet hazai irodalmunk mai kiválósága: Beöthy Zsolt mondott a Ferenczy-emlék leleplezésekor. Mielőtt a korszakok szerint való chronologikus közléshez fogna Wallentinyi, a levelek jelentőségéről, Ferenczy családjáról, neveltetéséről szól. Ugye közleményt, mint általában a kötet több részletét figyelemreméltó magyarázatokkal, jegyzetekkel és önálló fejtegetésekkel kíséri.

A kötetben megtaláljuk időszaki sorrendben az országos szépművészeti muzeumban őrzött 176 eredeti és másolati leveleket, továbbá a közkönyvtárainkban feltalálható összes leveleket. Sajnálattal jelenti a levelek összegyűjtője, hogy a közölt 196 Ferenczy levélnél többet — bár ismételt felhívta a közönséget az átadásra — nem birt kapni, s utószavában még egyszer tel-

hogy kirakataikat hivatott kirakatrendezővel állíttassák össze, annyit mégis megtehetnek, hogy az izlésnek és a csinnak szem előtt tartásával rendezik el a kirakatot.

Folytathatnánk ezt a kívánalom-sorozatát még nagyon soká. Mert a szép város szép utcákból áll és a szép utca számtalan alkotó elemből adódik össze. Az említett rendezettség, tisztaság és kirakati szépségen felül hozzájárul még, hogy az embereinek és a járműveinek a forgalma is városias legyen, a mi alatt holmi „balra hajts, jobbra előzz“, „tessék a papírt ide, a kosárba dobni“ és hasonló, rendre tanító kis jelmondatokat és ezeknek követését értem.

Legvégül pedig egy iskolát kellene állítani a város minden felnőtt lakója számára, a hol az utcán való viselkedésre és hasonló dolgokra tanítanának meg mindenkit és a hol a tanításnak azzal az axiómával kellene kezdődni és végződnie, hogy az utcán minden ember csupán járó-kelő és semmi egyéb.

Meghívó.

A gömör- és kishontvármegyei ált. tanító-egyesület rimaszombati járáskörének gyűlése Rimaszombatban, az állami leányiskola tornatermében május hó 8-án délelőtt 10 órakor lesz megtartva. Erre a kör tisztelt tagjait s az érdeklődő közönséget meghívom.

A gyűlés tárgyai lesznek:

1. Elnöki megnyitó gróf Andrássy Dénesre emlékezéssel kapcsolatban.
2. Elnöki előterjesztések s a tagok névjegyzékének helyesbitése.
3. A tanítói nyugdíjtörvény revíziója. Előadó: *Parók Lázár*.
4. A nyolcz osztályu elemi népiskola, kapcsolatban az ismétlő iskolák megszüntetésével. Előadó: *Röder Alfréd*.
5. A tanító közgazdasági tevékenysége a társadalomban. Előadó: *Hammer Adolf*.
6. Indítványok.

Rimaszombat, 1913. május 1.

Matolcsy Pál, járásköri elnök.

Meghívó.

A gömörmegyei ált. tanítóegyesület „tornaljai járásköre“ folyó évi május hó 14-én d. e. fél 10 órától Tornalján, a róm. kath. iskolában tartja meg gyűlését, melyre a járáskör t. tagjait és a tanügybarátokat tisztelettel meghívom.

A gyűlés főbb tárgyai:

1. Elnöki megnyitó és előterjesztések.
2. A járásköri tagok névsorának kiigazítása.

hívja a közönséget, hogy a ki tudna ilyen levről, értesitse őt.

Az érdekes levelek öt korszak szerint vannak csoportosítva: 1. Bécs, 2. Róma, 3. Buda, 4. Mátyás emlék, 5. Rimaszombat. A bevezetésben és a korszakok művészeti összefoglalásában *Meller Simon* dr. „Ferenczy István élete és művei“ című monografiájának megfelelő részleteit veszi át. Tudományos szempontból és könnyebb áttekinthetőség céljából igen helyes és dicséretes dolog volt a tartalomjegyzéken kívül betűrendes név és tárgymutató összeállítása, így a munkában levő adatokat az érdeklődő könnyebben kikeresheti. A kötet végén függelék-ként egy szintén nem kis fáradságot igényelt családja van közölve: a Ferenczy és Káposztás-családok leszármazása. Ezt *Harmatzy Simon* Loránt és dr. *Wallentinyi* Dezsőné állították össze. — A szép munka értékét nagyban növeli, hogy benne hat csinos képet találunk. 1. Ferenczy mellszobra (Winter Szerén felvétele), 2. Mátyás király emléke, 3. ennek legutolsó rajza (Weinwurm felvétele), 4. két Eurydike kép (Bódi Béla felvétele) és Ferenczy sirháza (Winter.) Ezenkívül 3 levél hasonmás (facsimile) is van közölve: egy bécsi, egy római és a legutolsó levél.

Ezek után ismételjük, hogy nagy örömmel tölt el bennünket a tartalmas kötet megjelenése és őszinte elismerésünket fejezzük ki a város-nemes áldozatkészségével, — a dr. *Wallentinyi* Dezső becses és nagy munkásságával szemben s dicsérettel említjük ki a *Rábely* Miklós és Fia régi jóhíru nyomdájának munkáját, mert nyomtatás és kiállítás tekintetében a munka méltán díszére válik.

Ferenczy István levelei.

Egy értékes, hatalmas kötet, „Ferenczy István levelei“ címmel fekszik előttünk, mely messze földön, ékesszóval hirdeti Rimaszombat város közönségének nemes áldozatkészségét és dr. *Wallentinyi* Dezső lelkes és nagy tudással párosult buzgó munkásságát. Ezt az 525 nyomtatott oldalra terjedő becses munkát ugyanis Rimaszombat város közönségének megbízásából dr. *Wallentinyi* Dezső főgimnáziumi tanár állította össze sok-sok fáradsággal és utánjárással s *Rábely* Miklós és Fia nyomdájában nyomtatták. Méltó volt e város közönségéhez, hogy művész fiának: Ferenczy Istvánnak, az első magyar szobrásznak leveleit összegyűjtette és közreadatta, s annál inkább őszintén örvendünk annak, hogy ez a nagy munka a sajtó alól kikerült, mert abban nem pusztán a művész leveleit, családi vonatkozásokat stb. találunk, de a Ferenczy korának egész kulturtörténetéről képet alkothatunk. Maguk a levelek is — különösen kulturális és művészeti történeti szempontból — sok kiválóan érdekes részletet tartalmaznak, melyeket nagy élvezettel fognak olvasni mindazok, kik érdeklődnek ezen kor művészeti eseményei iránt. A szép, izlésesen kiállított munkát a város közönsége *Beöthy* Zsoltnak, Ferenczy leghívebb és leghivatottabb méltatójának, új életre keltőjének ajánlja. Dr. *Wallentinyi* Dezső „Előjáró beszéd“-et írt a munkába, melyben megismerteti az olvasót a levelek kiadásának előzményeivel. Rimaszombat kultur ébredése: a Tompa ünnep, a Tompa-társaság, a Ferenczy-ünnep, s a levelek kiadásának

3. Gróf Andrássy Dénes emlékezete.

4. Értekezések:

a) „A tanítói nyugdíjtörvény revíziója.”

Előadó: *Dusza József*.

b) „A tanító közgazdasági tevékenysége a társadalomban.” Előadó: *Breznay Gyula*.

5. Eötvös-alap új alapszabályainak ismeretése. Előadó: *Veiszer Samu*.

6. Folyó ügyek.

7. Indítványok.

8. Tagsági díjak, az Eötvös-alap s az Internátus járulékaiknak beszédese.

9. Tisztujtás.

10. A gyűlés berekesztése.

Kelt Gömörpanyiton, 1913. április hó 20-án.

Falvai János, járásköri elnök.

Meghívó.

A gömör-kishontvármegyei ált. Tanító egvesület „nagyrőcei járásköré”-nek tanítósa Jolsván, 1913. évi május hó 15-én (csütörtökön) d. e. 1/2 10 órakor az állami elemi iskolában tartja tavaszi gyűlését, amelyre úgy az egyesület t. tagjait, mint a tanügy barátait meghívom.

Tárgysorozat:

1. Megnyitó.

2. A tanítói nyugdíjtörvény revíziója. Előadó: *Liptai János* Jolsva.

3. A tanító közgazdasági tevékenysége a társadalomban. Előadó: *Várad Gyula* Lice.

4. A nyolcz osztályu elemi népiskola, kapcsolatban az ismétlő iskolák beszüntetésével. Előadó: *Mészáros Gyula* Muránylja.

5. László-féle énekkönyv ismertetése. *Lux Mihály* Rákospányatelep.

6. Folyó ügyek.

7. Előterjesztések, indítványok.

Nagyrőcze, 1913. április hó 20-án.

Lechnitzky István, járásköri h. elnök.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala

Személyi hírek. Dr. *Kovács László* polgármester mult vasárnap abbázai üdülése után hazaérkezett s átvette a hivatal vezetését. — Dr. *Löcherer Tamás* vármegyei közkórházi igazgató főorvos mult héten egészségi okokból néhány hétre elutazott. A vármegye alispánja az igazgató-főorvos távolléte alatt a közkórház vezetésével dr. *Kármán Aladár* osztályvezető orvost bízta meg. — *Samarjay János* a ref. egyház felügyelője hosszas távolléte után mult héten hazaérkezett. — *Köszeghy Sándor* min. tanácsos, a belügyminiszterium gyermekvédelmi osztályának főnöke mult szombaton délben városunkba érkezett s itt dr. *Heinrich Béla* igazgató-főorvos és *Lovass Árpád* gondnok fogadta. A gyermekmenhely megtekintése után az előkelő vendég báró *Hámos Lászlóval*, a Fehér-Kereszt egylet társelnökével együtt az alispán szívesen látott vendége volt. Az ebéd után a nyomorék-otthont tekintette meg a miniszteri tanácsos a Fehér-Kereszt egylet vezetőségével együtt s az intézmény fejlesztése érdekében eszmecserét folytattak. Este a főispánnál volt vacsora s másnap *Köszeghy Sándor* min. tanácsos Pelsőczre utazott báró *Hámos László* és dr. *Heinrich Béla* kíséretében s ott a *Blum-féle* intézetet tekintette meg. — *Komáromy István*, várm. másod főjegyző, lapunk felelős szerkesztője f. hó 1-én két heti szabadságra elutazott.

Megérdemelt kitüntetés. Közéletünk csendben munkáló, szorgalmas és tiszteletet érdemlő alakja: *Rónay Gyula*, a helybeli ipartestület jegyzője, kinek iparosaink érdekében kifejtett lelkes és nagy munkásságánál csak a szerénysége nagyobb, mellyel mindentéle ünnepeket elöl kitérni igyekszik, s beéri azzal a megnyugtató érzéssel, mely a becsületes munka elvégzése nyomán fakad. Tudvalevő, hogy *Rónay Gyula* a helybeli ált. ipartestületnél a jegyzői

tisztet negyedszázad óta lankadatlan buzgalommal tölti be, s még élénk emlékezésben van, hogy a testület zászlóavatási ünnepének ő volt az értelmi szerzője és lelkes munkása. De ma radandó becsü alkotása is van: az országban első és ez ideig egyedül álló ipartestületi nyugdíjtörvény létesítése, melynek érdekében fáradhatlanul agitált, s fejlesztése körül is igen sok sikeres munkásságot fejtett ki. Az országos ipartestület figyelmét méltán hívta fel ez a zajtalan, de eredményeiben annál jelentősebb munkásság s az iparosok érdekében kifejtett hosszú működés elismerésül *Rónay Gyulának* ítelték oda kitüntetésképpen az ezüst érmét, melyet ma vasárnap délelőtt az országos iparegyesület diszgyűlése keretében ad át az érdemes férfinak Budapesten az országos iparegyesület elnöke. Őszintén üdvözljük ez alkalomból a jól megérdemelt kitüntetésben részesített férfit.

Kápolna szentelés. A gömörvármegyei közkórház épületében levő — hasonló helyen párját ritkító — új kápolnát folyó hó 2-án szentelte fel *Széman Endre* prépost-plébános áhitatos, csendes mise keretében. A felavatás egy szép házias ünnepélyhez volt hasonló, melyen többen részt vettek azok közül, kik a közkórház iránt érdeklődnek, s kik személyesen is tanui kívántak lenni a vallásos érzülettől áthatott ápoló nővérek örömeinek és boldogságának. *Széman Endre* prépost-plébános gyönyörű új misemondó ruhában az előirt szertartás szerint felszentelte az új oltár minden részét s aztán megtartotta a csendes misét, miközben a paulai szent Vincze rendhez tartozó irtalmas ápolónők, számszerint 13-an, — élükön *Éderer Gizella* főnöknővel, — gyönyörű összhanggal, mély érzéssel és áhitattal egyházi dalokat énekeltek. A szívre és lélekre mély benyomást tett ez, s a tiz padosorban helyet foglalt közönség nagy lelki gyönyörűséggel hallgatta a szép éneket. A mise után reggel 8 órakor széteszlott a közönség. — Maga a kápolna igazán szép alkotás. A földszinten a bejárattól balra van a sekrestye, s a folyosóról lehet bejutni a három ablakos, tágas, világos, szép helyiségbe, mely finom izléssel, csinnal van kifestve és berendezve. Villamos csillárok, új padok, új oltár két mellékoszloppal. Gyönyörű virágdísz vette körül az oltárt és környékét. A mennyezetet gyönyörű festmények díszítik. A kápolna festését *Körey József* mesterien végezte s az új oltárt a tiroli *Rifesser József* templomi műfelszerelő és oltárápító szállította. Az oltár főalakjai, különösen Szent József és Szent Vincze művészi alkotások. A kápolna felszerelése teljesen modern: a misemondó ruhák, kelyhek, szentségtartó stb. mind-mind értékesek, műizléssel vannak előállítva.

Küldöttség a miniszternél. A vármegyei legutóbbi közgyűlésen elhatározott rimaszombati központi járás létesítése érdekében — mint halljuk — *Börnemisza László* főispán e napokban küldöttséget vezet a belügyminiszter elé. A küldöttség tagjai: a vármegye országgyűlési képviselői és az alispán.

Katonai kinevezés. A király május hó 1-én *Szakall Kálmán* vezérkari honvédszázadost, *Szakall Vincze* vármegyei árvaszéki elnök jeles fiát — ki jelenleg a kolozsvári V. honvédkerület vezérkari főnöke — őrnagygyá léptette elő. — A kinevezést társas köreinkben őszinte örömmel fogadták annyival inkább, mert a kiváló képzettségű vezérkari tiszt mostanában kapott királyi elismerést sikeres és buzgó szolgálatairért.

Hivatalvizsgálat. *Börnemisza László* főispán mult héten Jolsván és Nagyrőczen hivatalvizsgálatot tartott s mindkét rendezett tanácsu város ügykezelését szokott alapossággal vizsgálta meg.

Áthelyezés. *Havranek János* esendőrtőhadnagy, ki társas köreinkben őszinte rokonszenvet biztosított magának, sajnálatunkra távozik városunkból, amennyiben Szegszárdra lett áthelyezve

Doktoravatás. *Kardos Elemér*, Kohn Adolf helybeli kereskedő fia, a kolozsvári tudományegyetemen a jogtudori szigorlatot sikeresen letette s f. hó 3-án doktorrá avatták őt.

Igazgatósági ülés. A kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága az évi rendes közgyűlés előtt utolsó ülését 8-ikán csütörtökön tartja.

Áldozó csütörtök. A mult héten csütörtökön Jézus mennybemenetelének ünnepét ülték a három keresztény felekezet templomában s ez alkalommal a gyermekeket vezették az első áldozáshoz, illetőleg az Urvacsorához. Lélekemelő volt látni az ünneplőbe öltözött, meghatott gyermekereget, a mint a vallás szent titkaihoz először járult.

Eljegyzés. Barabási dr. *Kún József* es. és kir. kamarás, miniszterelnökségi titkár folyó évi április hó 27-én jegyezte el Bodolló-pusztán farkasfalvi *Farkas Matildot*, *Farkas Zoltán* kerületünk országgyűlési képviselőjének szeretetreméltó nővérét.

A földmivelésügyi miniszter Putnokon. A putnoki kaszinó — mint értesülünk — pünkösöd hétfőjén kabaréval egybekötött nagyszabású táncmulatságot rendez, melyen gróf *Serényi Béla* földmivelésügyi miniszter több előkelő vendégével együtt fog résztvenni.

Érettségi elnök. A helybeli főgimnáziumban az érettségi vizsgálatokra *Csabay Pál* esperest küldte elnökül a tiszánineni ref. egyházkerület püspöke. — Mint értesülünk, a kormányképviselő személyében is változás lesz.

Katonai előléptetések. A király a május elseji előléptetések alkalmából *Pongrácz Pál* főhadnagyot századossá, *Marzsó Pált* — Lovass Árpád sógorát — pedig esendőrtőhadnagygyá léptette elő. A honvéderorvosi tisztikar tényleges állomásában a rozsnyói származásu dr. *Wittchen László* törzsorvost, a debreczeni honvédállomás orvosfőnökét I. osztályu főorvossá, dr. *Schürger József* törzsorvost a budapesti honvédhelyőrségi kórháznál II. oszt. főorvossá, dr. *Uthy László* — Uthy Antal helybeli r. kath. kántor derék fia — a budapesti honvédhelyőrségi kórházhoz beosztott főorvost ezredorvossá léptette elő.

Nyugalomba vonulás. A megyénkbeli származásu *Nagy Gyula* orsz. főlevéltárnok — mint a fővárosi lapokból értesülünk — nyugalomba vonult, s ez alkalomból neki a király a miniszteri tanácsosi czímet adományozta. Nagy Gyula tudvalevőleg Harkácson szül. 1849-ben s a Magyar Tudományos Akadémia lev. tagja. Mint történetíró, a czimerpecsét és oklevélten s a nyelv történet keretébe vágó nagybecsű értékeket irt.

Körjegyző választás. Kőhegyen április hó 30-án volt a megüresedett körjegyzői állás betöltése. Mint értesülünk, körjegyzővé *Szögessy Ferencz* rimatamásfalai segédjegyzőt választották.

Kubinyi Géza köszönete. Pelsőcz nagyközség képviselőtestületéhez, mely *Kubinyi Géza* orsz. képviselőt diszpolgárrá választotta, az új diszpolgár következő köszönő levelet intézte: „Budapest, 1913. április 5. Mélyen tisztelt Képviselőtestület! Hálás szívvel vettem a város előljárástól azon örvendetes értesítést, hogy Pelsőcz város mélyen tisztelt közönsége engemet diszpolgárává megválasztani kegyeskedett. 1882. év márczius hó 27-én, tehát 31 évvel ezelőtt választott meg engemet Gömörvármegye közönsége a rozsnyói járás főszolgabírájává. — 1891. évi június hóban, tehát 22 évvel ezelőtt a jolsvai választókerület megtisztelő bizalmából országgyűlési képviselő lettem. Ezen két minőségemben állottam tehát a közügy és így Pelsőcz város közönségének is szolgálatában. Azon édes hitben ringatom magamat, hogy Pelsőcz város közönsége a hűséges szolgát akarta becsületes sáfarkodás-áért jutalmazni akkor, midőn polgártársai sorába s azok elsőjévé engemet megválasztani kegyeskedett. — Fogadják érte szívből fakadó hálás köszönetemet s azon ünnepléses ígéretemet, hogy a 61 éves férfi — ha nem azzal az erővel is, mint a 30 éves ifju, de ugyanazzal a buzgalommal s azzal a határt nem ismerő szeretettel fogom a város közönségének és kedves polgártársaimnak érdekét munkálni. Magamat további szeretetükbe ajánlva, hazafias üdvözlettel maradtam tisztelő polgártársuk: *Kubinyi Géza* s. k.”

Vasuti előléptetések. A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége területén folyó hó 1-én előléptek: *Benkár Géza* dobsinai, *Csonth János* rozsnyói állomástfőnökök és *Tomory Géza* máv. segédfogalmazó; az üzletvezetőségnél *Vidacs János* és *Manczel József*; a forgalmi főnökségnél *Vadász Rezső*.

Halálozások. A vármegyeház építője: *Jiraszek Nándor* építész, ki a Mandel Hoffmann és Quittner vállalkozó cég megbízottjaként az építési teendőket végezte, április 27-én Budapesten 67 éves korában elhunyt.

Mult számunkban már röviden megemlékezünk arról a nagy vesztéséről, mely *Batta György* rimasimonyi ref. lelkész, volt egyházmegyei tanácsbíró halálával érte a Batta-családot, a gömöri ref. lelkészi kart, a rimasimonyi és darnyai ref. egyházakat. Temetése a gyászoló közönség óriási részvétele mellett április hó 28-án délután 2 órakor ment végbe Simonyiban, a paróchia udvarán. A megboldogult legközelebbi hozzátartozóin, szeretett hivein kívül jelen volt *Csabay Pál* esperesnek az élén az egész gömöri ref. papság és tanítóság. A temetési szertartást *Ruszkay Gyula* jánosii ref. lelkész végezte, ki mint az elhunyt egykori diáktársa, legjobb barátja, könnyekig megható beszédben vett búcsút a gondos édes apától, a legjobb baráttól s a simonyiak hosszú időn át hűséges lelkipásztorától. A helybeli énekkar gyászdalai mellett vonult ki a hosszú gyászmenet a temető kertbe, hol *Kovács Bertalan* káplán beszéde után helyezték örök nyugalomra.

Széplaky László helybeli asztalos-segéd 19 éves korában április 27-én elhunyt. Társai nagy részvét mellett zeneszóval temették el a kórház halottas házából.

Hegedüs János kőműves — a nemrég elhunyt konzervgyári munkás testvére — folyó hó 2-án néhány heti betegség után 32 éves korában elhunyt. Ma vasárnap délután temetik a Mezőutcai gyászházból.

Hitközségi közgyűlés. A rimaszombati izraelita hitközség folyó hó 1-én tartotta évi rendes közgyűlését, melyen mintegy 40—45 hitközségi tag jelent meg. A közgyűlésen dr. *Cziner Miksa* elnökölt, ki szívélyes szavakkal üdvözölte a megjelenteket, majd *Schlossz Lajos* jegyző olvasta fel az elnökség és választmány jelentését, mely a lefolyt év említésre méltó mozzanatairól referál s megemlékezik a hitközséget ért gyászos eseményekről is. A közgyűlés tudomásul vette a jelentést, s az elhunytak emlékének jegyzőkönyvben megörökítését elhatározta. A számvizsgáló bizottság jelentése szintén tudomásul vétetett, úgy ennek, mint a vezetőségnek és a pénztárosnak a felmentvényt elismerése kapcsán megadta a közgyűlés. Ezután dr. *Cziner Miksa* elnök és *Reinitz Zsigmond* alelnök lemondásának tárgyalása következett. Dr. *Weinberger Rezső* és *László Hugó* lendületes, szép beszédben méltatták az elnök és alelnök értékes működését s a közgyűlés és a hitközség tulnyomó többsége bizalmát meleg hangon tolmácsolták, azonban az elnök és alelnök mégis ragaszkodtak lemondásukhoz, melyet a közgyűlés nem fogadott el, s így végleges döntés nem történt az ügyben.

Muzeum megnyitás. A megyei muzeum ünnepi megnyitása május hó 16-án lesz a délutáni közgyűlés után. *Loysch Ödön*, a muzeum ügybuzgó igazgatója már régebben elrendezett mindent az új helyiségben, a postahelyiség emeleti részén. Lapunk jövő számában részletesebb tájékoztatást közlünk az érdeklődő közönség számára.

Gyermeknap. Városunkban f. hó 2-án és 3-án tartották meg a szokásos gyermeknapot. A kereskedők legtöbbször e két napi bevételéből az elhagyott gyermekek javára fordít bizonyos összeget, s a szokásos gyűjtés a tereken felállított urnák útján is eredményes volt.

Gazdasági előadás Tornalján. A Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 12-én, pünkösd hétfőjén délelőtt 9 órakor Tornalján, a „Fehérló”-szálloda nagytermében tartja rendes évi közgyűlését. A közgyűléssel kapcsolatosan *Leidenfrost Károly*, az ország egyik legszakképzetesebb gazdája fog amerikai tanulmányutjáról vetített képekkel kísért előadást tartani. Az érdekesnek és tanulmányosnak ígérkező előadás iránt felhívjuk vármegyénk gazdaközönségének figyelmét. Az előadáson azon gazdák is résztvehetnek, a kik nem tagjai az egyesületnek.

Tennis gyűlés. A rimaszombati lawn-tennis-egyletnek április hó 27-ikére hirdetett közgyűlése a megjelent tagok csekély száma miatt meg nem tartatott. A közgyűlés határide-

jéül tehát folyó évi május hó 4-ik napjának d. e. 11 órája tüzetett ki a vármegyei kaszinó helyiségeibe, a mikor is az alapszabályok értelmében a tagok számára tekintet nélkül fognak a határozatok meghozatni. Minthogy ez alkalommal több fontos tárgy kerül elintézés alá, a tagok minél nagyobb számban való megjeleneése kívánatos lenne.

Egy tanító-család nagy gyásza. A tavasz vidám szellője a mult hét folyamán Borsodvármegye székhelyéről: Miskolcra, egy megrendítő esemény hírére hozta hozzánk. *Mares László*, a debreczeni főiskola harmadéves joghallgatója, *Mares János* sajlólénártfalvai tanító 22 éves fia április hó 27-én önkézzel oltotta ki szép reményekre jogosító életét. A szomorú hír mindenfelé általános megdöbbenést, mély részvétet keltett. Hogy miért tette ezt a gondosan nevelt ifju, annál nehezebb megtalálnunk a kielégítő feleletet, mert hiszen köztudomású, hogy a *Mares János* háza, hol az ifju rövid életének nagyobb részét átélte, a gyönyörűsége, boldog családi életnek mintaképül álló hajléka, melyben a szülék józan okossága, munkás szorgalma a kívánatos jóléttel, szívőknek, lelkőknek nemessége, gyermekeik nevelésében megnyilatkozó gondoskodása talált otthont. A szüléknek a gyermekeik nevelésében megnyilatkozó helyes felfogása megkímélte ezt a gyermeküket is a lelket, a kedélyt elfásító szükségétől, de el sem kényeztette az oktalan bőkezűséggel. Becsülték, szerették a kedves megjelenésű, jómodoru ifjut és szép jövőt jósoltak neki mindazok, kik őt ismerték. Híre volt, hogy talán valami eltitkolt érzés fakadt ifju szívében Debreczenben egy nő iránt és az apa akarata visszatartotta volna őt szive vágyainak megvalósításától. De e hirtelenség alaptalan volt s az apa állítása szerint az egész szerelmi históriából egy szó sem igaz. Valószínűbb az apának az a vélekedése, hogy a szerencsétlen ifju amerikai párbaj áldozata lett. Erre enged következtetni egy levél gyanus, érthetetlen tartalma. Bármi vezette őt a végzetes lépésre, mélységes részvétet kelt a fiatal ember tragikus vége, annyival is inkább, mert a társadalom téves s a mai korba semmiképpen be nem illő erkölcsi felfogásának esett ismét áldozatul egy szép reményekre jogosító élet.

Ifjusági Önképzőkör. A helybeli iparos ifjuság f. hó 1-én egy önképzőkör alakulási közgyűlésére volt összehívva a Tompa-szállodába. *Petringénár János*, Bródi József helybeli kereskedő cipőfőlérszakkészítő üzletvezetője mint elnök és *Vondra István*, jegyző hívták össze a gyűlést, melyen a megalakulást elhatározták. Elnökké *Petringénárt* megválasztották és azt is elhatározták, hogy pünkösd hétfőjén a Széchenyikertben táncmulatságot rendeznek kabaréval összekötve. Ugy halljuk, hogy a nemrég alakult rimaszombati atletikai klub is beleolvad az új önképzőkörbe.

Football-verseny. A mult vasárnap tartott football-versenyt számosan nézték a vásártéri arénán, lehetett ott legalább 2000 néző. A versenyben a balassagyarmatiak vitték el a pálmát, mert 6:1 arányban győztek a mi diákjaink fölött. Mindkét főgimnáziumból 11—11 versenyző vett részt a küzdelemben. A verseny vége felé hirtelen záporosó zavarta meg a közönséget, mely sietve oszlott szét.

Esküdtszéki főtárgyalás. A helybeli kir. törvényszék, mint esküdtbírószág folyó hó 5-én hétfőn tartja e ciklusban egyetlen főtárgyalását. A tárgyalást a hivatalos uton lévő elnök helyett bizonyára *Cseh István* kir. táblai bíró-helyettes elnök fogja vezetni. Tárgyalásra kerül ez alkalommal a gyilkosság büntetvével vádolt és vizsgálati fogságban levő *Rozsik Mátyás* bűntügye. Ez az ember, ki gazdasági cseleked volt s ugyancsak igénytelen, gyenge legénynek látszik, a vele vadházasságban élő *Bitala Zsuzsannát* Dusan folyó évi márczius 2-ikán agyonszurta. — A főtárgyaláson a vádhatóságot *Lehoczky Márton* kir. alügyész fogja képviselni. — A tárgyalásra kisorsolt esküdtek következők: *Rendes esküdtek:* Kolbenheyer Gyula, Tomay Alajos, Micske Gusztáv, dr. Katona László, Durda János, Nagy Zoltán, Bottó János, dr. Radvánszky György, Járdánházy Dénes, Császkóczy Károly, dr. Fazekas Dezső, Horváth Albert, Marikovszky Géza, Andrik János, Kovács András, Jánosy Mihály, Hevessy

Bertalan, Diószeghy Dezső, Szentiványi József, Batta György, (időközben meghalt) Czinyéri Barna, Hegedüs József, dr. Koritsánszky Márton, Szoyka Pál, ifj. Lengyel Pál, Halász Albin, dr. Teichner József, dr. Bottó Milán, Szücs György, Braun Zsigmond. *Pótesküldtek:* Bánik György, Diczky Pál, Simon László, Haas Salamon, Czakó, István, Jávorszky László, dr. Deutsch Miksa, Katona István, Dusek András, Einhorn Károly.

A luxus lókiállítás díjnyertese. A székesfehérvári Tattersall és lóvásártelepen április hó 28-án folyt le az ország első szaktekintélyeiből összeállított jury ítélkezése az LIV. luxus lókiállítás anyaga felett. A bíráló bizottság a hintós lovak csoportjában *Farkas Zoltán* országgyűlési képviselőnk fekete orosz trappereinek ítélte az első díjat. A remek járásu és szép alkotásu lovak méltán keltettek feltűnést s a jelen voltak gyönyörködtek tulajdonosuk mesteri hajtásában.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, a kik drága emlékü jóságos Atyánk elhunyt alkalmából szíves részvétükkel mélységes tájéalmunkat enyhíteni igyekeztek, ez uton is hálás köszönetet mondunk. *Dr. Batta Pál,*
Dr. Batta István.

Eltörték az állkapcsát. Mult hó 27-én *Lakatos Péter* a gyepmester segédje ittas állapotban haladt a vásártér mellett hazafelé s összeszóllalkozott a vasutépítő kubikosokkal. Ezek nekiestek a részeg embernek s összeverték egy, hogy állkapcsa összetört, másnap a kózkórházba szállították.

Osztályvizsgálatok. Május 3-án, szombaton kezdték meg a helybeli főgimnáziumban a VIII. osztály vizsgálatait a vallásvizsgálatokkal. — A jövő héten folytatják a megkezdett osztályvizsgákat s a magántanulók vizsgáit.

Iskolai szünet. Az állami iskolák május 2-án a millenium emlékére évenként szokásos szünetet tartottak.

A haláttalan nyelvmester. Boldog emlékü gróf *Andrássy Dénes* hagyatékának tárgyalása alkalmával jutott napvilágra, hogy nyelvmestere és évek óta bizalmas kísérője, az alattomos olasz *Bronbini* miképpen kezelte a jólelkű urának pénzes tárczáját. A hagyatéki tárgyaláson leplezte le *Sulyovszky István* jószágkormányzó, hogy az utolsó időben jó ura *Dénes* gróf, a ki különben igen igénytelen ember volt s saját személyére jóformán semmit sem költött, mennyi pénzt vitt magával utolsó útjára s az a nagy összeg mily rövid idő alatt elfogyott, a mi csak *Bronbini* mester hűtlen gazdálkodásának tulajdonítható. S ez még nem elég, de a mester, az igazi mester, még a hagyaték ellen is igényt támasztott. Elmondotta a hűséges jószágkormányzó azt is, hogy a gróf élete utolsó napjaiban *Bronbinitől* levelet és sürgőnyt kapott a gróf megbízásából Olaszországból, hogy egy megnevezett külföldi banknál azonnal utaljon ki ura és részére 200000 koronát. *Sulyovszky* óvatos volt és a bankhoz a gróf és a mester arczképének és aláírásának megküldésével kérdést intézett s bizonyos feltételeket közölt. A bank már majdnem kifizette a 200000 koronát, midőn a sürgönyváltások alatt a nemesszívű gróf elhunyt. A jószágkormányzó, ki hűséges kezelője volt a nagy vagyonnak, ezt az összeget is megmentette a hagyatékunk. Most azonban a mester azzal állott elő, hogy ezen 200000 koronát a gróf halálos ágyán neki hagyományozta és erről egy írást mutatott fel, melyről azonban kintunt, hogy hamisítvány. Az örökösök *Sulyovszky István* jószágkormányzónak elismerésüket és köszönetüket nyilvánították.

Járásbiróságok vizsgálata. A hivatalos vizsgálatot a helybeli kir. törvényszék kerületéhez tartozó kir. járásbiróságok ügykezelése felett — mint már jeleztük — ugy *Kolbay Sándor* kir. törvényszéki elnök, mint dr. *Mészáros István* hivatalvezető kir. ügyész megkezdte. — Szerdán — 30-án *Kolbay Sándor* Tornaljára utazott s az ottani járásbiróság vizsgálatát kezdte meg. Dr. *Mészáros István* kir. ügyész pedig f. hó 2-án utazott Tornaljára s 3-ikán és 4-ikén végzi a vizsgálatokat.

Apolló-színház. A mult héten a mozgófényképszínházban igen sikertelt, érdekes, előadásokat tartottak. Különösen Erzsébet angol királynéről szóló nagyobb darab tetszett a közönségnek.

Közgyűlési kiküldöttek választása. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár közgyűlési kiküldötteinek választása városunkban és a kerületben ma, vasárnap megy végbe. Városunkban a szavazás a városházán lesz és 9 órakor veszi kezdetét.

Football-verseny. A rimaszombati A. C. — mint már mult számunkban megirtuk — pünkösd vasárnapján, délután fél 5 órakor a miskolci magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak sport-csoportjának football-csapatjával pálya-avató nagy football-versenyt rendez. A versenyt élénk érdeklődés előzi meg, mert ez első bemutatkozása lesz a R. A. C.-nak. — A rendezőség gondoskodik arról, hogy a közönség kényelmes helyről nézhesse a mérkőzést. — Jó lesz padokat is elhelyezni a nézőtérre!

Tűz. Szerdán, 30-án este 9 $\frac{1}{2}$ óra tájban Rimatamásfalán felől nagy fény világította be városunkat, s a toronyharang jelzése csakhamar talpra állította az egész várost. Az emberek futottak Rimatamásfalára, hol a Farkas Zoltán orsz. képviselő kastélya mellett levő dombon a gazdasági épületek mögött elhelyezett szalmakazlak lángokba állottak. A tűz lokalizálásán megfeszített erővel dolgoztak és sikerült is a terjedésnek utját állani. A kár mindamellett jelentékeny, mert tömérdek szalma lett a tűz áldozata. A nyomozás megindult, mert a tűz valószínűleg gyújtogatás következtében támadt.

Halálos baleset. Forgácsfalán mult hó 29-én délután 5 óra tájban megrendítő szerencsétlenség történt. Lauko Pál csehbrézói lakos, két csehbrézói gazda fuvarosa ugyanis Forgácsfalára ment szekerevel, hogy onnan dongafát szállítson. Délután 4 órakor ki is ment az erdőre, a terhet felrakta s még ki nem derített módon a terhes szekér a község közelében, az uton felborult, az embert maga alá temette, úgy hogy 5 órakor az arra menők már halva találták meg. A hullát a községi elöljáróság a forgácsfalvai hullaházba szállította. A fiatal, életerős embert özvegye s egy hat éves fia gyászolja.

Gondatlan munkások. Oláhpatakon az ércpörkölnél f. évi február 25-ikén Csapcsuga József, Szlebadnik Mihály, Matajzik József és Ambrózy György egy üres kocsiat toltak a pörköltől az állomás felé s utközben az ércválogató fiukat hívták segítségül, kik közül Lesniczki István 15 éves fia társával oda is jött és tolták a kocsit. Utközben Lesniczki elesett, a kocsit alá került, ez mindkét lábát elvágta s a szerencsétlen fiu meghalt. A helybeli királyi törvényszék a négy vádlottat gondatlanságból okozott emberölés vétsége címén vonta felelőségre április 30-ikán, mert hívásukkal követve ők váltak okozóivá a szegény fiu halálának. Csapcsuga nem jelent meg a főtárgyaláson s így új határrnap lesz kitzúve, a többi három vádlottat Lehoczky Márton kir. alügyész vádbeszéde után a bíróság egyenként 8 napi fogházra ítélte s a büntetés végrehajtásának felfüggesztését mindhárom vádlottra nézve kimondotta.

Könnyelműség. Másnak nem nevezhető az az eljárás, hogy néhány helyen csak úgy lig-lóg az ideiglenes villámvezető drót. A multkor is leszakadt a leányiskola táján, a hol a legtöbb gyermek jár s most is csaknem embermagasságig lelóg. Pedig az erős áram kiolthatja az életet is. Ne tessék tréfálni, az élet drága.

Kölcsön-e vagy vételár? Pancsula János királyhegyaljai kovácsmester állott f. hó 2-ikán a helybeli kir. törvényszék előtt hamis tanulás büntetével vádolva azért, mert egy perben történt kihallgatásakor azt a hamis vallomást tette, hogy a per tárgyát képező 600 korona összeget alpereseknek kölcsön adta és ezt esküvel is erősítette, holott a felelőzési eljárás során kiderült, hogy ez a 600 korona nem kölcsönösszeg, hanem az ingatlanok vételára volt. Cseh István kir. táblai bíró elnöklésével tartott főtárgyaláson a bíróság Lehoczky Márton kir. alügyész vád- és dr. Benyo Gyula ügyvéd védőbeszéde után Pancsulát 4 havi fogházra és 20 korona pénzbírságra ítélte. — Az ítélet felelőzésre kerül.

Elitelt betörő. A miskolci hadbírószék Kishonthy Béla felett, ki a lösonczi katonai pénztárt feltörte és onnan mintegy 6000 koronát elvitt, e héten ítékezett. A bűnös fiatalembert 4 évi börtönnel szigorított fogságra ítélték.

Lopás büntette. Pelsőczön Viola Sándorné folyó évi február hó 28-án a Pásztor

Jánosné udvaráról egy esomó kenderből font tonalat ellopott, s ezért április 30-án a helybeli kir. törvényszék ítékezett felette. Miután már harmadszor állott lopás büntette miatt a bíróság előtt, mostani bűncselekményeért a bíróság egy havi fogházra ítélte jogerősen.

Gondatlan anya. Lalik Julia szabadosi napszámosnő, ki Tomo Gusztávval együtt él, folyó évi február hó 24-én a férfi távollétében elment otthonról, s négy leánygyermekét — kik közül a legidősebb 7 éves — felügyelet nélkül hagyta. A 3 éves kis Mária ruhája — bizonynyára gyufával való játszás következtében — meggyulladt s a kis leány olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy belehalt. A helybeli kir. törvényszék április 30-án Kolbay Sándor elnöklésével tartott főtárgyaláson emberölés vétsége miatt 8 napi fogházra ítélte Lalik Juliát, de a büntetés végrehajtását felfüggesztette.

Gyermekölés büntette. Máté Borbála 27 éves pelsőczi szobaleány mult év október hó 10-én házasságon kívül született fiu gyermekét a szemétdombon elásta, s a kis magzat megfulladt. Gyermekölés büntette miatt a helybeli kir. törvényszék márczius hóban egy évi börtönnre ítélte a gonosz lelkű szobaleányt, ki az ítéletet megfélebbezte, a kir. tábla azonban jóváhagyta, s április 30-án az ítélet jogerőssé vált.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság közgyűlése. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság márczius 15-én tartotta Zichy János gróf v. b. t. t. alnök elnöklése alatt az évi rendes közgyűlést. Az igazgatóságnak ormódi Ormódy Vilmos vezérigazgató által előterjesztett jelentése szerint a társaság díjbevételei a lefolyt év ismeretes rendkívül kedvezőtlen gazdasági viszonyai dacára is mindegyik üzletágban emelkedtek, tanúságul annak az osztatlan és változatlan bizalomnak, melyet a társaság ötvenöt évi munkásságával a magyar közönség legszelesebb rétegeiben vívott ki magának. A tűzbiztosítási üzletkárök tekintetében kedvezőnek nem mondható ugyan, azonban az 1911-iki abnormális évvel összehasonlítva, mégis lényegesen kevesebb kártérítést kellett a társaságnak teljesítenie, úgy, hogy ezen üzletág kielégítő nyereséggel zárul. A jégbiztosítási üzletág lefolyása a mult évben előfordult rendkívül gyakori és súlyos jégverések következtében, a melyek igen jelentékeny kártérítéseket igényeltek, veszteséges volt. A szállítmányozási üzletet a társaság a nemzetközi verseny túltengése folytán már évek óta csak szűkebb keretek között folytatja s ezen üzletág a társaság óvatos üzletpolitikája folytán ez évben is némi nyereséget hozott. A betörésbiztosítási üzletágban szerzett kedvező tapasztalatok az üzletállomány fokozott fejlesztésére sarkalták a társaságot, a mi az elmúlt évben is eléggé sikerült. Az életbiztosítási üzletág további fejlesztésére a társaság a lefolyt évben is kiváló gondot fordított s fokozott munkássága, valamint a biztosítási feltételeknél és díjtáblázatoknál életbeléptetett időszerű újítások következtében az életbiztosítási új szerzemények a pangó gazdasági helyzet és pénzügyi viszonyok dacára is túlhaladták az előző évi új szerzemények összegét. Noha a társaság gazdag tartalékainak elhelyezésére szolgáló elsőrendű értékpapírok tőzsdei árfolyama az általános, súlyos gazdasági helyzet folytán jelentékenyen alászállott, az esztendőknön át következetes előrelátással és óvatossággal külön e célra gyűjtött tartalék egy részéből az évi üzleteredmény mindennemű megterhelése nélkül is fedezetet nyertek a különben csak átmeneti jellegű árfolyamkülönbözeti összegek. Az 1912. évi üzleteredmény a válságos gazdasági helyzet dacára is a legjobb, a melyet a társaság ötvenöt évi fennállása óta eddig elért. — A zárszámadás 5,413.333 korona 26 fillér tiszta nyereséget tüntet fel s az igazgatóság indítványozta, hogy az alapszabályszerű levonások után fenmaradó 3,500.688 korona 21 fillérből részvényenként 800 korona, összesen 3,200,000 korona fizettesék ki osztalék gyanánt, a még rendelkezésre maradó összegből pedig — az alapszabályszerű 108.266 korona 66 fillér ezidei hozzájárulásán kívül — további 100000 korona a tiszt-

viselői nyugdíjalap és az alapszabályszerű 541333 korona 33 fillér ezidei hozzájáruláson kívül további 200688 korona 21 fillér a külön tartalék gyarapítására fordítottassék. A közgyűlés az igazgatóság jelentését egyhangulag tudomásul vette, az igazgatóság indítványait elfogadta s a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak megadta. Jóváhagyta még a közgyűlés az igazgatóságnak és a választmánynak az alapszabályok értelmében közhasznú célokra fordítandó 27066 korona 66 fillér felosztása iránti együttes javaslatát. Végül a felügyelő bizottság tagjainak mandátuma lejárván, abba újból egyhangulag beválasztották: Berzeviczy Albertet, Burchard Bélaváry Konrádot, Németh Tituszt, Radvánszky Géza bárót és Üchtritz Zsigmond bárót.

CSARNOK.

Lamentáció.

Szerkesztő ur, megint Nagy bolondot tettem, Hogy a henteseket Úgy felingereltem! Most azt határozták, (Persze velem szembe), Hogy esontot sem adnak Ezután hitelbe.

Ami azt illeti Örülhetnék rajta, Hogy ráadták fejük' Ily bölcs határozatra. Nem bánom, tartsák meg Maguknak a esontot, Csak hússal rakják meg Számomra a fontot.

De itt a bökkenő! Mert úgy vélekednek: „Nem mérünk esontokat, De húst sem ám kendnek!“ Ördög teremtette, Ez pedig nagy hiba! Nem látom be, hogy jó Volna a — logika!

Hisz' így sertéskarajt En csak akkor látok, Ha majd szent Dáviddal A „Hold“-ban kántálok! Már pedig ki látta Oly dolognak mását, Hogy addig ne egyem Mást, csak krumplikását!

Nem, nem, hentes urak, Azt én ki nem állom, Hogy ilyen menácsi Csússzék le a számon! Jól enni és inni Most, csak most akarok, Mivel a nyugdíjban Úgy is majd koplalok!

Már most tessék azt is Figyelembe venni, Hogy a boltosok is Kezdek fenyegetni! Azt mondják, hogy kávé, Czukor, liszt, boroscska Zárva lesz előlem Ezután a boltba!

Hozzá, anyjukom is A pártjukra álla, Koszorús lantomat A szurdikba vágta! Szegény instrumentum!... No, de bölcsen tette, Két „hangszer“ egy házban El úgy se' férhetne!

Tisztelt szerkesztő ur, Láthatja ezekből, Hogyan bukfcenzettem Vederbe cseberből. Hát mondja, érdemes Verseket firkálmon, Ha nem lehet eztán Még esontot se' rágnom?!

No, de fogadok rá, A csilagos egit! Hentesek, boltosok Ezt megkeserülik!

Úr leszek ezután,
A garast leteszem,
Csak marinírozott
Fácánacsirkét eszem! *Paal Gyula.*

Sic itur ad astra!

— Irta: CROATUS. —

11

X. Rügyfakadás.

— Kérem szépen, eltetszett valamit vesztetni! szól Zimonyi ur egy juliusi délután egy járókelőhöz és udvariasan átnyújtá neki azt a papiroszacskót, a melyet az eldobott.

— Igenis kérem, szomorú dolog, hogy Budapesten gimnáziumi tanárnak kell végezni azt, a mit Berlinben a rendőrök végeznek. Külömben pedig engedje meg, hogy bemutassam magam: Zimonyi Dávid vagyok.

— Igazán örvendek, hogy ily kitűnő emberrel ösmerkedhettem meg, Karossa Bulesu vagyok. Teljesen beismerem igazát és biztos lehet, hogy többet papirost utczán csak a szemétkosárba dobok.

— Lássá édes uram, mennyit segíthetne az ember magán, ha többet gondolkodnék. A narancshéjakat, a dióhéjakat, a villamos jegyet mindenki elhajtja. Fogadom, hogy évente több mint 5 milliónyi nemzetvagyont megy így tönkre. Én ezeket a jelentéktelen tárgyakat összegyűjtöm és márcziusi hidegek idején, mikor már tüzelőm elfogyott, de még egy kis meleg jól esnék, befűtök velők.

— Zimonyi Dávid, ezt a nevet már hallottam. Igaz, nem tanítja ön uram az én kosztosfiamat Zurányi Árpádot?

— De igen! Vigyázzon fiára. Tele van isteni erővel, de a mai könnyűvérű társadalom, az mindent megront. Adieu! itt jön a villamosom!

Mikor ezután a diskurzus után a tanár ur hazaért, otthon várt már reá Potorán Milos levele. Tán mondanom se kell, hogy Zimonyi ur félóránál fölbontatlanul hagyta azt, hogy magát a XX. század társadalma előtt annyira ismeretlen önfékezésben gyakorolja. Végre fölbontotta a levelet.

Tisztelt Tanár ur, kedves barátom!

Végtelenül jólesett kedves levele és nagy öröm tölt el, hogy barátomnak nevezhetem. Mikor levelét olvastam, sok rokon érzélem és gondolat ébredt föl bennem is.

Én az ön teóriáját tökéletesen osztom. Heylesen itél, amikor engem kivesz a demagógok sorából. Ép az, hogy az ön elméletének igazságát beismerem, mutatja, hogy nem vagyok fantasztá. Sőt olykor olykor lelkemben a kozmopolitizmus vesz erőt a fajszereteten. Mert a mit ezelőtt nem láttam be, tapasztalom, hogy a kultura többnyire gyöngíti a nemzeti érzést. Az ember látóköre kitágul, új világok tárulnak föl előttünk, a melyekben ép annyi vonzó van, ép annyi, a mi elragad és megkap, mint régi világunkban. Érzem, hogy nemcsak oláh, de ember és művelt ember is vagyok, tehát nemcsak népem, de a világ és a kulturával szemben is vannak kötelességeim. Így — azt veszem észre — lelkemben egy prozesszus megy végbe, a melynek ön is egyik faktora lesz s mely engem, az eddigi vad nemzetiségit, egy magasabb nézőpontra emel s onnan egy tágabb perspektívát tár elém, ahonnan népem sorsát elfogulatlanul, a maga korrekt valóságában láthatom. — Most azonban még kételyeim vannak. Azt nem hiszem, hogy az oláhság, az, a melyik pl. Szuszányban található, nem műveltebb-e a magyarságnál. Itt persze műveltség alatt nemcsak az általános tudás fokát értem, hanem az erkölcsöket is.

Azt kérdezem, vajjon az oláhságnak, amelynek természete a szinte állati összetartás, ahol mindenki ég a haladás vágyától, nincs-e több létjoga, mint a széthuzó magyarságnak, amely a parlamentjében játékot üz.

Am ezt a kérdést általánosságban eldönteni nem lehet. Hanem egy pozitív példával fogjuk elintézni. A kísérleti nyúl a fiam lesz. Ha ő azalatt, míg a fővárosban él, magyarrá lesz, akkor önnek van igazza, mert a nemzet szelleme vonzasképes. Azt már látom, hogy fiamra a főváros élete jó hatást gyakorol, különösen a barátjától tulboldog. S ha a magyar szellem fiam lelkét magához tudja ragadni, a mit velem

a német Bécsben megtenni nem tudott, akkor a magyarság még dominál fölöttünk. De ha nem, akkor nekem van igazam s akkor aláírom az oláhság minden törekvését és magam leszek czéljainak első zászlóvivője.

Levelére váró barátja *Potorán Milos.*

Szerkesztői üzenet.

D. József New-York. Kérdésére értesítjük, hogy a rimaszombati-ratkói vasutvonalra ez idő szerint sajnos, nincs semmi kilátás. Ha a viszonyok engedik, a ratkó-tornaljai vasutvonal fog kiépülni minden valószínűség szerint.

Cz. L. Pelsőcz. Beccses közleménye csak vasárnap délelőtt érkezett, ennél fogva mult számunkból kimaradt. Jövőben a közleményeket péntek délig kérjük czimlünkre Erzsébet-tér 9. sz. küldeni.

Nyilt-tér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felhívás!

Rimaszombatban f. évi április hó 26-án postára tett „Beauty And Value” nyomtatott feliratu, kalappal fején női arccal illusztrált, névtelen angol szövegű levelezőlap íróját, férfiaságára hivatkozva, jelentkezésre hívom fel.

Amennyiben nem jelentkeznek, kijelentem, hogy valószínű gyanum alapján tovább kutatok s eredmény esetén a levél írójával szemben kiméltlenül járok el.

Rimaszombat, 1913. április 28-án.

Szőnyey István,
gazdasági egyesületi s. titkár.

A gazdaközönség figyelmébe

ajánlja dusan fölszerelt vizmentes ponyvaktárát, □ méterenként 1 kor. 80 fillértől feljebb, továbbá gyapju-zsák, kévektőző zsineg, manilla gépolaj, gépkenőcs s az összes gazdasági czikkek nagy raktára

Hoselitz Salamon,

ponyva- és zsákkölcsönzése Rimaszombat.

Eladó kútfelszerelés.

Egy kevésbé használt, szívó- és nyomószerkezettel ellátott

kútfelszerelés

kertöntözésre és vízvezetékberendezéséhez is alkalmas, jutányos áron azonnal eladó.

Czim: megtudható a kiadóhivatalban.

Kristály

forrás-ásványviz

gyomorrontást megakadályoz. — Étvágyat javít. — Több mint ezer orvos ajánlja. — Kapható minden fűszer- és csemege üzletben, jobb vendéglőkben és kávéházakban.

Főraktár: 3—8

Lefkovits Ferenc cégnél R.-Szombat.

Szt. Lukácsfürdő Kútvállalat
Részv.-Társ. Budapest. (Buda.)

Eladó orgona.

A putnoki r. kath. templomban levő kéttestű; nyolcz fő- és négy mellékváltozatu orgona jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett azonnal eladó.

Az eladás ügyében a **putnoki r. k. plebánia hivatal** készséggel nyújt felvilágosítást. 2—2

Eladó.

Egy a legjobb állapotban levő használt de teljesen kijavított **négy lóerejű**

cséplőgép-garnitúra

minden hozzátartozó kellék- és számmokkal **minden elfogadható áron eladó.** — **HOL?** megtudható e lap kiadóhivatalában. 14—*

Fényképező czikkek,

olcsó

szivarka hüvelyek

kaphatók:

Ifj. Rábely Miklós

könyvkereskedésében

Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 20.

Hirdetéseket

mérsékelt áron

e lap részére

elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Látszerészeti czikkek

legjutányosabb áron beszerezhetők

STEHLINSZKY SAMUNÉ

órá- és ékszerüzletében

Rimaszombat Erzsébet-tér 5.

Eladó.

Egy **jégszekrény** hordósőr kimérésére és egy **pult** (áruasztal) mérsékelt áron **eladó.** — **Czim:** megtudható e lap kiadóhivatalában. 1—*

Hirdetmény.

749. sz. — A nmélt. m. kir. keresk. Miniszter ur f. évi 20689/III—1. sz. a. kelt leiratával elrendelte, hogy a Miskolc—füleki vasutvonalon Feled község telekkönyvbéli ingatlanoknak a bemutatott tervek szerint szükséges kibővítése kisajátítási eljárás mellett fogantatba vétessék, midőn köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XLI. t. c. 33. és következő §§-ain alapuló eljárás vezetésére a vm. közig. bizottság 749—1913. sz. határozatával én alulírott bizattam meg, a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását Feled község közházánál folyó évi **május hó 6-ikán** délelőtt 9 órakor kezdi meg.

Felhívom továbbá figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. § a értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki meg nem jelenik.

Felhívom az érdekeltség összes tagjait, hogy a kitzüött tárgyalási helyen és időben megjelenni és a tárgyaláson részt venni saját érdekében álló feladatának ismerje.

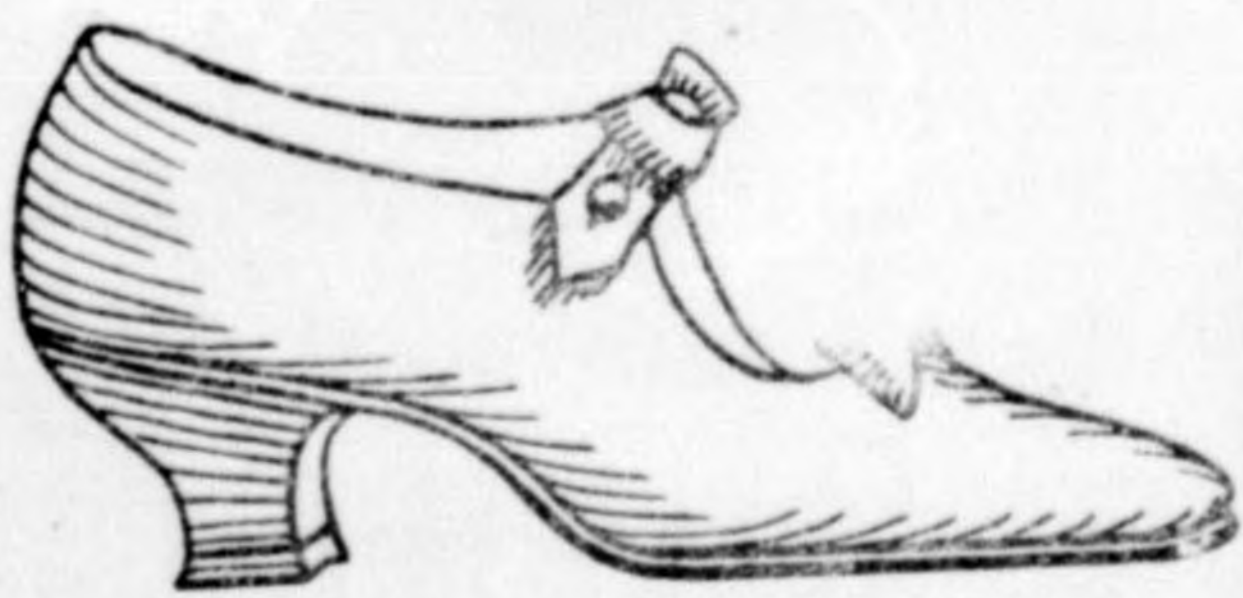
Rimaszombat, 1913. április 14.

Lukács, alispán

3—3

mint a kiküldött bizottság elnöke.

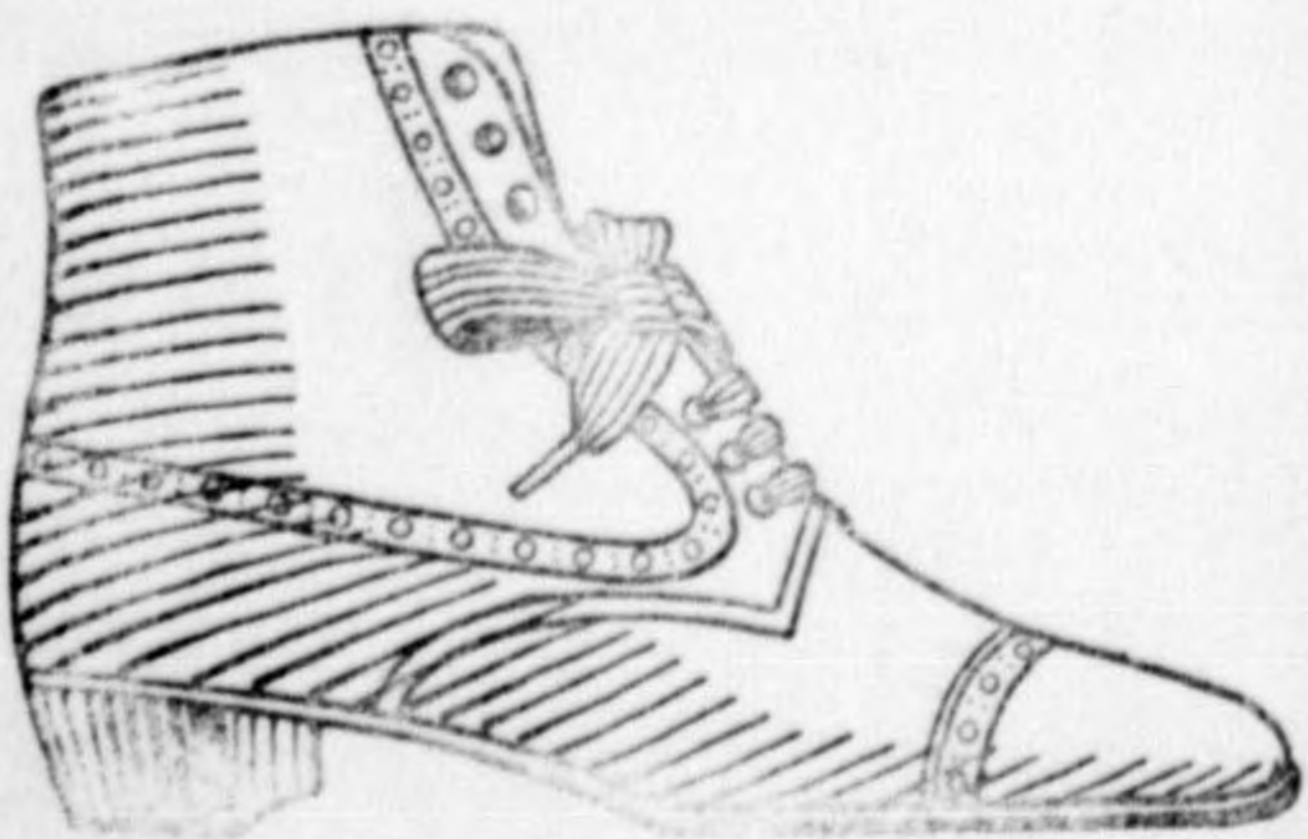
Divatos, finom cipők

kizárólag

KOVÁCS ZSIGMOND-féle

czipőárúházban.

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 8.

Kiadó üzlethelyiség

A város legforgalmasabb helyén, a főtér közelében, **II. Rákóczi Ferencz u. 10. szám** alatt levő teljesen újonnan épült sarok emeletes épületben egy üzlethelyiség raktárral együtt azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet: 17—*

LIPTHAY LASZLÓ tulajdonossal.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyrocezi ág. hitv. ev. egyház **templomának és tornyának veresfenyő zsindegyházzal való befedésére,** valamint az ezzel összefüggő egyéb munkálatokra — u. m.: **aranyozás, mázolás, villámhárító felszerelés** — ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A veresfenyő zsindegyház az egyház maga szolgáltatja, a többi anyagokat a vállalkozó köteles adni. A templomtető felülete kb. 830 m², a toronynak felülete kb. 402 m². Költségvetés nincs.

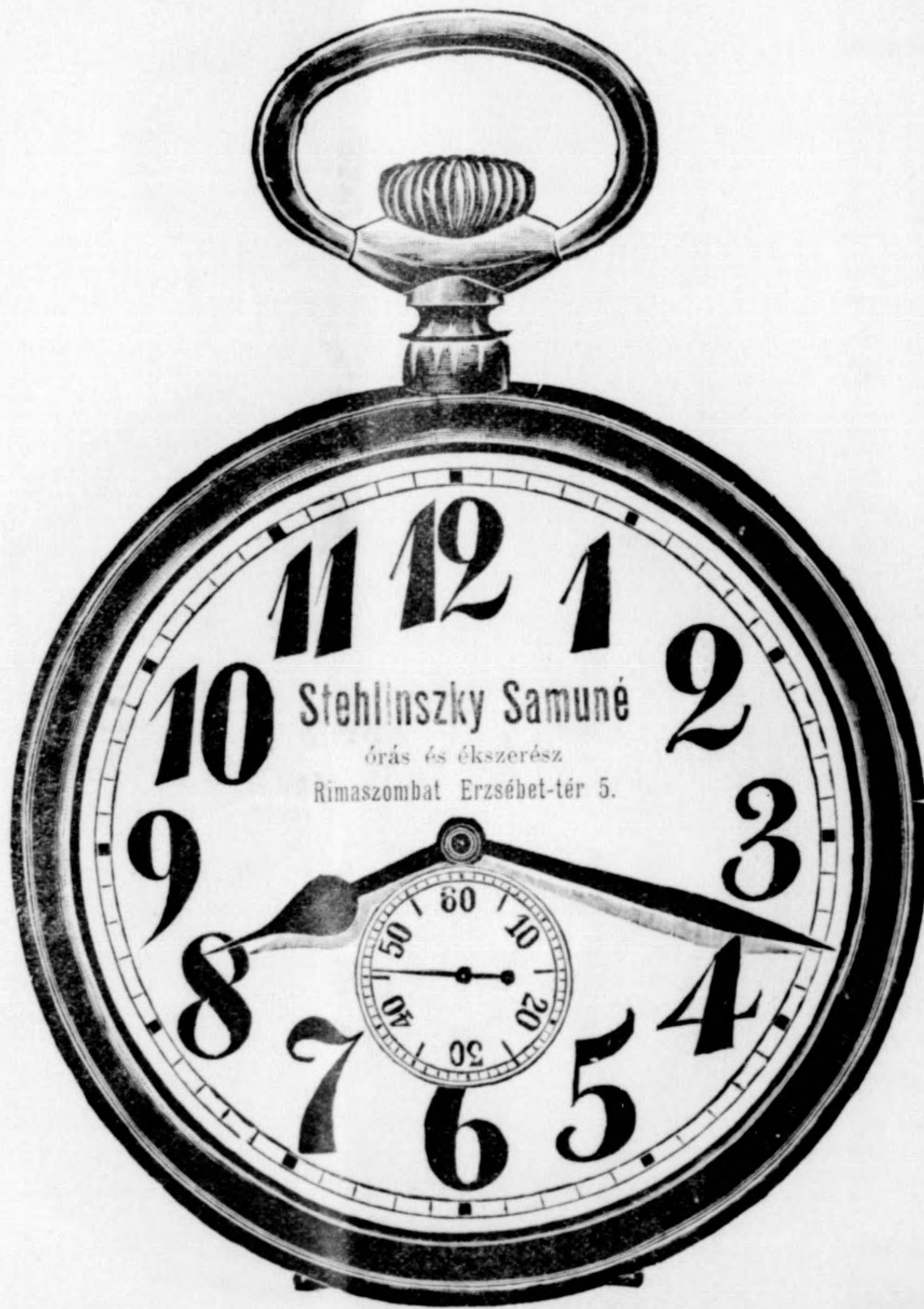
Felhívtnak mindazok, kik ezen munkálatok elnyeréseért pályázni óhajtanak, hogy zárt és lepecsételt ajánlataikat alulírott nál f. évi **május hó 22-ig** nyújtsák be, mert a később érkező ajánlatokat nem fogjuk figyelembe venni.

Az ajánlathoz bánatpénzül 1000 kor. melléklendő készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban.

A részletes pályázati feltételek alulírott nál megszerezhetők.

Nagyroceze, 1913. április 30.

Dr. Vieszt Károly,
ügyvéd, egyh. felügyelő.

Rimaszombat város legforgalmasabb helyén már több év óta fennálló, új és elegánsan berendezett **jóforgalmu borhéllyüzlet** családi körülmények miatt, kedvező feltételek mellett **eladó,** esetleg bérbé kiadó. — Venni vagy bérelni szándékozók értekezhetnek a tulajdonossal: **Szijasártó-utca 58. sz. a. házban.**

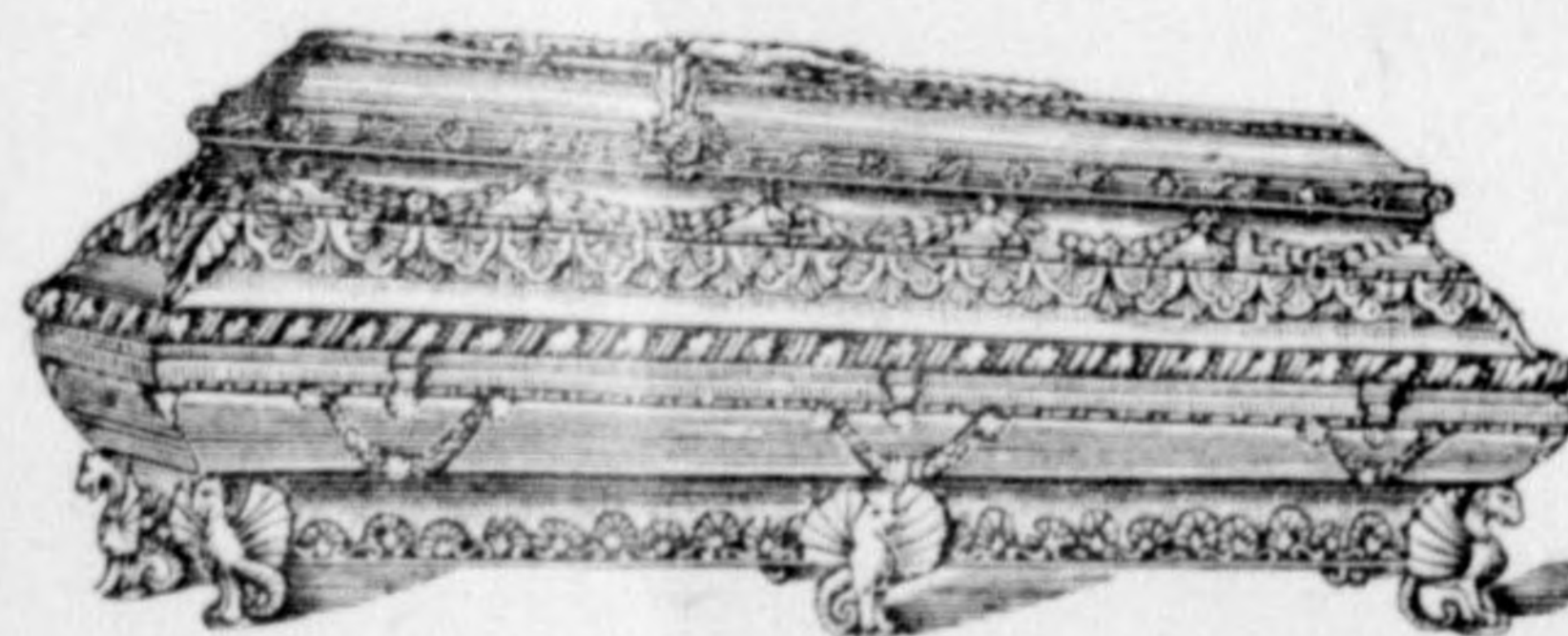
ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

9—*

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF-féle temetkezési vállalat a Deák Ferencz-utca**

„**ZSUFFA**“-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindentféle **érec- és fakoporsókból,** valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekkel, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen díszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönben a temetésekkel járó összes teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalhatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.